

۸۴ - در قانون فرانسه بر حسب ماده ۶. ق. ت. ف. تقاضا نامه باید بوزارت جمعیت تقدیم و از آنجا بهیئت وزراء ارسال گردد. لیکن وزارت دادگستری است که درباره قابل قبول و یا رد بودن تقاضا تصمیم میگیرد. چنانچه تصمیم مذکور دائر بر قبولی تقاضا باشد باید مستدل و موجه باشد و در صورت رد تقاضا مراتب بدون ذکر دلیل بمتقاضی ابلاغ میگردد. در قانون فرانسه موضوع سهمی وجود دارد و آن اجراء مجازات درباره اشخاصی است که که واسطه تحصیل تابعیت مزورانه میشوند. در قانون ایران مقررات جزائی برای کسانی که واسطه ورود و اقامت قاچاق خارجیان میشوند وجود دارد لیکن چیزی در مورد واسطه تحصیل تابعیت پیدا نمیشود.

قسمت چهارم - اثرات تحصیل تابعیت Effets de la naturalisation

در این قسمت اثرات تحصیل تابعیت را روی یکایک افراد خانواده شخص تازه تبعه مورد بررسی قرار میدهم.

۸۵ - اول - اثرات تحصیل تابعیت روی خود شخص :

الف - حقوق - مزایای حقوقی شخص تازه تبعه شامل همه چیز است سوای آنچه که قانون استثناء کرده باشد. ماده ۹۸۳. ق. ت. ا. (ماده ۸. ق. ت. ف.)

ب - وظائف - این وظائف بطور صریح در قانون تعداد نشده است لیکن باسانی میتوان آنها را استنساخ نمود و بیان داشت از اینقرار:

اطاعت از قوانین - احترام به تشکیلات و مقررات و نظم عمومی - انجام خدمت نظام وظیفه و حسن اخلاق

خدمت نظام وظیفه برای هموطنان تازه مانند افراد اصلی اجباری است (ماده ۹۸۱. ق. م. ا) و نمیتوان آنها را معاف از انجام آن نمود زیرا چنین امتیازی مخالف با اصل تساوی حقوق بوده و باعث دلسردی و کدورت افراد اصیل ملت میشود. باضافه خدمت نظام خود نوعی احتیاط است که توسط هیئت حاکمه نسبت بافراد تازه تبعه اتخاذ میشود و در حقیقت وجه رابطی است که شخص را بطور دائم بکشور جدید وابسته میکند.

ج - محرومیت‌های حقوق اجتماعی - ماده ۹۸۲. ق. م. ا. افراد تازه تبعه را از پاره‌ای حقوق اجتماعی محروم کرده است و این محرومیت در بعضی موارد موقتی و در برخی دیگر دائمی است.

۱) محرومیت‌های دائمی - Les Incapacités Perpetuelles عبارتند از :
مقام وزارت، کفالت وزارت و مأموریت‌های سیاسی در خارجه

در حقوق فرانسه این محرومیت‌های دائمی وجود ندارد.

۲) محرومیت‌های موقت - Les incapacités à titre temporaire تا مدت ۱ سال عبارتند از : عضویت مجالس مقننه، عضویت انجمن‌های ایالتی و ولایتی و بلدی و استخدام وزارت خارجه

در حقوق فرانسه پاره‌ای از محرومیت‌ها با انجام بعضی از خدمات از قبیل ۵ سال

خدمت متوالی در ارتش فرانسه یا خدمت داوطلب و با خدمت افسری از بین می‌رود (بند ۱ ، ماده ۳۱۲ ق. ت. ف.) .

دوم . اثرات تحصیل تابعیت نسبت باطفال صغیر شخصی . اطفال صغیر شخص تازه تبعه ایرانی میشوند لیکن در ظرف یکسال پس از رسیدن بسن رشد (۱۸ سال) میتوانند با ارائه تصدیق دولت متبوعه اولیه پدر دائر بر قبول اسمشان بتابعیت خود تقاضانامه بوزارت خارجه تقدیم نموده و تابعیت اولیه پدر را اجراز نمایند (ماده ۹۸۴ ق. م. ا) .

۸۶ - قبلا (در فصل سوم اختیار انتخاب تابعیت نمره ۵۲) اشاره شد که اشخاص مشمول ماده ۹۸۴ ق. ت. ا حقی انتخاب تابعیت ایران و تابعیت اولیه پدر یا شوهر خود را دارند . در اینمورد اطلاق کلمه انتخاب مطلق نیست زیرا همانطور که در نمره ۴۰ تشریح شد ممکن است طفل نتواند قبولی تابعیت کشور اولیه پدر را بدست آورد و از طرفی نمیتوان طفل را بدون تابعیت و سرگردان گذارد و همچنین نمیتوان آزادی طفل را که بعلت میل و تصمیم پدرش لطمه خورده بکلی از بین برد از این رو قانونگذار مقرر داشته که چنین طفل ایرانی است مگر آنکه در ظرف یکسال پس از رشد تقاضای رجوع بتابعیت اولیه خود را بنماید .

پس با این بیان ملاحظه میشود که طفل هم آزادی انتخاب تابعیت دارد و هم محدود است . آزاد است از آن نظر که میتواند هر تابعیتی انتخاب کند . و محدود است باین دلیل که این انتخاب باید در مدت معین و با شرائط مقرر انجام گیرد .

۸۷ - سوم . اثرات تحصیل تابعیت نسبت باطفال کبیر شخص . در قانون ایران تحصیل تابعیت پدر اثری روی اولادان کبیر او ندارد و در اینمورد ماده ۹۸۵ قانون مدنی مصرح است که تحصیل تابعیت پدر اثری روی اولادان او که بسن ۱۸ سال رسیده باشند ندارد .

این ماده قانون ضمن صراحت نابجا بسیار بيمورد هم هست زیرا قانونگذار بجای آنکه با وضع مواد مناسب وسائل تسهیل تابعیت افراد خارجی واجد شرائط را فراهم نماید بالعکس کسانی را نیز که حتی یک رابطه فامیلی و ملی با کشور پیدا کرده‌اند با وضع چنین ماده‌ای طرد کرده است . در حالی که بسیار شایسته بود که این افراد را همانطور که قبلا هم بیان شد لااقل از گذراندن دوره استاژ ۵ سال معاف میکرد . در قانون فرانسه اولادان کبیر و عیال چنین مردی برای تحصیل تابعیت از گذراندن دوره استاژ معاف هستند .

۸۸ - چهارم . اثرات تحصیل تابعیت روی زن شخص . زن شخص تازه تبعه مانند اطفال صغیر وی بمحض تحصیل تابعیت شوهر ایرانی میشوند . لیکن قانون برای حفظ آزادی زن وعدم اجبار او باطاعت کورکورانه و غیر موجه از منویات شوهر بمشارالیها اجازه میدهد که ظرف مدت یکسال از تاریخ تابعیت شوهر تقاضای رجوع بتابعیت اصلی خود یا تابعیت اولیه شوهر را بنماید .

در اینمورد نیز عیناً مانند حالت اطفال شخص تازه تبعه زن اختیار مطلق انتخاب تابعیت را ندارد بلکه تابعیت ایرانی او مسلم است مگر آنکه فقط در مدت مذکور آنهم

با حفظ شرایط مقرر در ماده ۹۸۴ ق. م. ا تقاضای خود را بتابعیت اصلی تقدیم دارد. در قانون فرانسه تحصیل تابعیت شوهر اثری روی زن ندارد ولی چنین زنی برای تقاضای تابعیت خود از گذراندن امتاژ معاف است نکته قابل ملاحظه آنکه عملاً سازمان تابعیت فرانسه به مردان متأهل تابعیت فرانسوی نمیدهد مگر آن که زن او هم در همان زمان تقاضای تابعیت فرانسه را بنماید. بنظر ما با بحثی که در متن فرانسه کتاب بعمل آورده ایم عمل تابعیت سازمان فرانسه در این مورد نه فقط مفید نیست بلکه گاهی ممکن است از ازدیاد مستقاضیان تحصیل تابعیت جلوگیری نماید.

تبصره - وضع زنان اشخاص تازه تبعه در قانون ۱۸۹۴ کشور مانند قانون فعلی فرانسه بود (متن قانون در آخر کتاب).

عنوان III طریقه تغییر تابعیت ایران

Mode de la changement de la Nationalité Iranienne

منظور از تغییر تابعیت آنستکه اشخاص خواه در اثر ازدواج و یا در نتیجه میل و اراده شخصی و بالاخره اجباراً در اثر مجازات تبعید تغییر نماید. بعبارة آخری تغییر تابعیت شامل کسانی است که بدون هیچ تقصیر و خطا و یا در اثر تقصیر و خطا تابعیت ایرانی خود را از دست میدهند و سه طبقه از افراد را بر دارد:

اول - افرادی که بنا بمیل و اراده خود و بدون فرار از هیچ تقصیر و خطائی میل دارند تابعیت کشور را تحصیل نمایند.

دوم - افرادی که قبلاً ایرانی بوده و تغییر تابعیت داده و مجدداً سایل بمراجعت بمیهن اصلی خود میباشند.

سوم - افرادی که در اثر تقصیر و تنبیه تابعیت خود را از دست میدهند.

فصل اول - کسانی که بدون هیچ تقصیر و خطا تغییر تابعیت میدهند.
این اشخاص کسانی هستند که بر اثر میل و اراده شخصی و یا در نتیجه ازدواج تابعیت خود را تغییر میدهند.

قسمت اول - تغییر تابعیت ایرانی در اثر ازدواج با خارجی

الف - چه کسانی در اثر ازدواج تابعیت ایرانی خود را از دست میدهند؟
این مورد تنها شامل زن ایرانیست که در اثر ازدواج با مرد خارجی تابعیت خود را از دست میدهد قانون ایران خواه بعلت واقعیت مطلب و خواه از جهت تعصبات مذهبی نسبت با اجازه ازدواج زنان ایرانی با افراد خارجی خصوصاً غیر مسلمان تا حدی سخت گیر بوده و آنرا منوط با اجازه مخصوص دولت کرده است (مواد ۱۰۵۹ و تا ۱۰۶۲ ق. م. ا) ولی بهر حال ضمن آنکه این سخت گیری عملاً تخفیف یافته معذالک مواردی پیدا میشود که این اجازه لزوماً بایستی صادر گردد.

از لحاظ تابعیت عادة و بر حسب قانون تابعیت ایران چنین زنی محفوظ می ماند مگر آنکه قانون کشور متبوع شوهر تابعیت خود را بزن تحمیل نماید. در هر حال زن پس از فوت شوهر یا طلاق و یا هر نوع جدائی عملی دیگر بصرف تقدیم تقاضا بتابعیت اصلی

خود برگشت میکند (ماده ۹۸۷ ق. م. ا.) و چنانچه قانون کشور شوهر متضمن آزادی اختیار تابعیت بوده وزن هم مایل بانتخاب تابعیت شوهر باشد در اینصورت باید تقاضای خود را با ذکر دلائل موجه بوزارت امور خارجه تقدیم دارد تا پس از بررسی اخذ تصمیم یا اجازه ترک تابعیت ایران داده شود (تبصره ماده ۹۸۷ ق. م. ا.)

۹ الف - توجه - مورد بالا باوضع زنان خارجی که باسردان ایرانی ازدواج میکنند کاملاً متفاوت است و باید اذعان کرد که قانون گذار آنها از روی خودخواهی و اعمال حق حاکمیت مطلق در نظر نگرفته است بلکه باکمال دقت و بمنظور جلوگیری از سرگردانی زن بدان توجه خاص مبذول داشته زیرا . زنان خارجی بمحض ازدواج با سردان ایرانی ، ایرانی شناخته میشوند (بند ۶ ماده ۹۷۶ ق. م. ا.) ولی زن ایرانی در صورت ازدواج باسرد خارجی اگر تابعیت اصلی برایش محفوظ نشده باشد و تصادفاً قانون کشور متبوع شوهر هم تابعیت خود را بزنان خارجی تفویض نکند ناچار بیوطن و بی تابعیت میماند و اینموضوع چنانکه گفته شد مخالف اخلاق و اصول بین الملل است .

در قانون فرانسه موضوع فوق با کم و بیش تفاوت مانند قانون ایران است .

۹۱ ب - شرایط تغییر تابعیت - این شرایط ساده هستند :

۱ - اگر قانون مملکت خارجی تابعیت خود را بچنین زنان ایرانی تحمیل میکند خواه ناخواه زن تغییر تابعیت میدهد .

۲ - در صورتیکه قانون مملکت شوهر زن خارجی را در اختیار تابعیت خود آزاد بگذارد وزن هم مایل بانتخاب تابعیت شوهر باشد ناچار باید تقاضانامه ای بوزارت امور خارجه تقدیم دارد

در تقاضای خود دلائل موجه مبنی بر عدم تمایل بحفظ تابعیت ایرانی یا رجحان اختیار تابعیت شوهر را ارائه نماید .

۹۲ ج - اثرات تغییر تابعیت - ازدست دادن تابعیت ایرانی برای زنانیکه باسردان خارجی شوهر میکنند اثر مهمی برای ایشان ندارد چه آنان در حقیقت موقتاً تابعیت خود را ازدست میدهند و در صورت طلاق یا فوت شوهر یا جدائی مجدد آ ایرانی میشوند . تنها محدودیتشان در مورد اموال غیر منقول است که می توانند فقط تا حدود آنچه را که قبل از ازدواج مالک بوده اند داشته باشند باافزای این اموال غیر منقول بورثه خارجی آنان منتقل نمیشود (تبصره ۲ ماده ۹۸۷ ق. م. ا.) .

در حقوق فرانسه تغییر تابعیت اثری روی زن فرانسوی ندارد .